

houden, en de regelingen onzer Zendingssorde maar aan de heeren in Nederland moest overlaten. Doch het spreekt vanzelf, dat hij dit niet doen kan. Wij zouden ook niet weten, waarom onze zendelingen over deze kwesties moesten zwijgen! Het kan zelfs van groot belang zijn, dat zij hun oordeel zeggen; hun oordeel zal toch wel even gewichtig zijn als dat van de domini's in ons land.

Ds v. Dijk laat in „Uit Keboemen" zijn stem hooren; en hij heeft wat te zeggen; hij geeft een eigen geluid. Soms klinkt zijn stem wat schel en hard, en doet dan niet zeer aangenaam aan. Wij hooren liever zachte tonen en het oor streelende klanken; maar kwaad kan het volstrekt niet, eens te worden opgeschrikt.

Laarbij is hij door en door eerlijk, en is wars van alle persoonlijkheid; mocht het soms den schijn hebben, dat hij persoonlijk wordt, dan bedriegt deze schijn.

Wellicht is het een gebrek (of is het eerder een deugd?), dat hij niet politiek is aangelegd, heelmaal niet politiek; hij zegt de dingen precies zooals ze zijn, of liever zooals hij ze ziet. En dat mag niet altijd. Er zijn toch menschen, die dadelijk op hun teentjes getrapt zijn, indien men tegen hen zeggen durft: wij zijn het niet met u eens, heelmaal niet! Ja, gij moogt het wel zeggen, doch ingewikkeld en omsluisd. Maar die kunst verstaat Ds v. Dijk niet.

Zijn woord klinkt wel eens als een wanklank in het koor van lof, ter eere van onze zendingssleiders gezongen. Regel is toch, dat wij hebben te prijzen, wat deze leiders wijzen; de gedachte is in aller ziel geworteld, dat zij het weten. En als nu iemand, als Ds v. Dijk, met een tegenovergesteld oordeel komt, klinkt dit wel ietwat als een dissonant.

Het is volstrekt geen oppositiezucht, welke hem dringt een afwijkende meening te verkondigen, maar waarheidszin. Neem b.v. de kwestie der roepende kerk; het is bekend, dat het werk van sommige roepende of zending kerken door de deputaten der meewerkende kerken wordt gedaan, zoo zelfs, dat Ds Schilder schreef, dat er zending kerken zijn, welker kerkeraden de zendingssaken nooit behandelen. Het verschil met deputatenzending is in zulke kerken niet heel groot meer. Maar ook, afgezien hiervan, al zou Heeg ook zelf de zendingssaken leiden, en niet de deputaten, dan ziet Ds v. Dijk, dat de andere Friesche kerken evenveel recht op hem hebben als Heeg.

Het is mogelijk, dat andere zendelingen het zoo ook zien, maar er zich in schikken; het gaat alles toch goed? Sinds het zoo geregeld is, is onze actie toch buitengewoon gezegend? Doch Ds v. Dijk kan zich er niet in schikken, omdat hij den toestand onwettelijk en onwaarschijnlijk vindt.

Toch is zijn afwijkende meening op dit of dat punt weer gemakkelijk te dragen; want hij is een zendingeling in hart en nieren. Hij behoort niet tot het soort, dat blij is, wanneer de 20 dienstjaren in de tropen om zijn, om dan emeritaat te nemen, terwijl men nog in de kracht van het leven is.

Dan is hij een man van groote gaven; buitengewoon scherpzinnig, is hij tevens wetenschappelijk aangelegd; zelfstandig in zijn oordeel, en van groote werkkraft. Al zal men het niet altijd met hem eens zijn, toch moet men hem waardeeren. En het zal in den regel de moeite waard zijn naar hem te luisteren.

Bekend is zijn standpunt inzake den medischen dienst. Hij meent, dat deze arbeid bepaald van de kerken moet uitgaan. In zijn polemieken met Ds W. Breukelaar zullen wij ons niet mengen.

Maar wij vragen ons toch af, wat Ds v. Dijk er toch tegen hebben kan, dat de kerken nu den medischen dienst beginnen over te doen aan een vereeniging, zij het ook onder waarborgen, dat deze dienst inderdaad dienst blijft, in dienst der zending. In de voorbije jaren was het noodig, dat de kerk dezen dienst verzorgde; toen woonden er nog zeer weinig Christen-Europeanen op ons zendingsterrein, en het Evangelie had nog geen ingang gevonden onder de Inlanders.

Maar hoe is de toestand veranderd! Honderden Javanen zijn gedoopt; reeds zijn enkele kerken geïnstitueerd; en zelfs is de dag zeer nabij, dat de eerste Pandita's Djawa zullen worden heroepen en bevestigd.

Nu is de bodem toch wel bewerkt; een breede schaar van Christen-Europeanen (Nederlanders), die voor een groot deel aan de scholen zijn verbonden, kan aan een algemeene christelijke actie, waaronder dan ook de medische dienst behoort, meedoen; terwijl dan het eigenlijke zendingswerk aan den zendingeling met zijn helpers kan worden overgelaten.

Trouwens, met de scholen is het reeds zoo; de Holl.-Inlandsche en Holl.-Chineesche scholen gaan van vereenigingen uit. Wat voor principiële bezwaar zou er dan tegen zijn, ook de hospitalen aan vereenigingen over te doen? Al zou dan ook nog toe te stemmen zijn, dat in vroegere jaren, bij de ontginning van het terrein, de kerk den medischen dienst behoorde te verzorgen, nu schijnt het ons toe, dat de tijd gekomen is, dat de kerk zich van dezen arbeid moet losmaken.

Maar dieper gaan wij op deze kwestie, waarover wij vroeger schreven, niet in.

Ook maakt Ds v. Dijk bezwaar tegen de verandering van de Zendingssorde, tenminste tegen de wijziging van art. 9. Hij zegt: de wijziging is niet tevoren aangekondigd en de kerken hebben geen gelegenheid gehad zich van tevoren daarover uit te spreken. Was het nu noodig art. 9 zoo maar gauw even te veranderen?

Ds v. Dijk heeft gelijk, als hij bezwaar maakt tegen deze wijze van handelen. De kerken lezen de wijzigingen pas in de acta der synode. Maar Ds Breukelaar zal Ds v. Dijk en ook ons wel willen zeggen, waarom er zoo gehandeld is. Het schijnt ons toe, dat er geen enkele reden was, om zoo geheimzinnig te doen; de veranderingen mochten gerust tevoren door de kerken worden bekeken en beoordeeld. Gelijk zoo dikwijls met de zendingssaken gebeurt, werden de kerken ook hier eenvoudig weer voor voldongen feiten gezet, en er blijft niets over dan zich maar weer er bij neer te leggen. Maar wij vinden het niet de manier, om onze kerken in de zendingssaken te doen inleven. Want wat voor nuttigheid geeft het, om na te pleiten?

De bestrijding van het gewijzigde art. 9 staat niet hoog; het schijnt ons toe, dat Ds v. Dijk wel erg spitsvondig doet. Het woordje „kunnen" kan toch in verschillende beteekenissen worden gebruikt.

Wij hebben echter geen lust op dit punt in te gaan. Het is de pen en den inkt ternauwernood waard.

Wie „Uit Keboemen" leest, weet dat Ds v. Dijk niet altijd theoretische kwesties behandelt, of in polemieken is; dit is zelfs uitzondering; regel bij hem is, om de Friesche kerken op de hoogte te houden van den gezegenden arbeid te Keboemen.

Moge de God der zending hem ook in dit kleine stukje van zijn zoo veelomvattenden arbeid sterken, en de Friesche kerken ook door dit blaadje zegenen.

J. D. W.

PERS-SCHOUW.

Onze jubilaris.

Gereformeerd Nederland leeft mee met het jubileum van Prof. Geesink en de studenten zijn niet bang, hem te noemen bij hun studenten-naam. De jubilaris zelf heeft volgens de bladen er prijs op gesteld, dat men hem, in deze dagen althans, zijn nachtrust niet beknibbelt, niet zoozeer wat den kop als wat den staart er van betreft (over de andere dagen zijn de bladen natuurlijk niet ingelicht). Zóó althans leggen sommigen uit, de uitlating van den professor, dat wel een serenade, maar niet een aubade hem welkom was. Een serenade nu is een muzikale begroeting bij avond, en eene aubade eenzelfde begroeting bij het krieken van den dageraad. Als de jubilaris te Rome geleefd had, zou hij dus gepleit hebben voor de afschaffing van de verplichting der „klanten" (de half-vrije burgers) om aan hun patroon (beschermheer) den morgengroet te brengen, waarop dan de patroon den klant de sportulae cadeau moest doen, zijnde mandjes met brood en vleesch. Zoo is Prof. Geesink de best denkbare patroon van alle bedrukte klanten. Hij spaart uit louter menschenliefde den armen klant de moeite van den patroon vroeg te moeten optrommelen en gunt hem toch gaarne zijn sportulae. Dit wetende, brengen de studenten, dat zijn de klanten der academische wereld, hun patroon wel hun salutatio, den voorgeschreven groet, maar ze doen het bij avond. Van de sportulae zijn ze zóó zeker, al moeten die dan ook een beetje „allegorisch" verklaard worden. Bij de Romeinen mocht de klant den patroon en de patroon den klant nooit aanklagen noch mochten zij tegen elkaar getuigen. Aan deze Romeinsche zede houdt men ten aanzien van den jubilaris aan de Vrije Universiteit streng vast. Lees maar, wat de heer W. H. Gispens W. Hzn schrijft in „Fraternitas":

In de dorste woestijnvlakten van de wetenschappelijke wereld weet hij als met wichelroede ons het water te doen vinden. Zoodat we verricht onze collegetocht weer vervolgen. En zijn mimiek bij de uitbeelding van figuren uit het levensspel, dat hij liefheeft, is volmaakt. Hij laat ons onze wereldbeschouwing bewonderen niet als 'n harnas drukkend, maar als sierlijk passend gewaad.

Die lijnheid van geest uit zich tot in kleinigheden. De waarde van vormen en manieren ook voor onze Christelijke kringen werd door hem gevoeld vóór dat 'n ander er zich naam mee maakte. Zoo zal ons N.D.D.D. eerelid niet licht vergeten bij den eersten trek aan den door hem geschenken behandelde sigaar den jongen amice toe te voegen: „Jongen, doe dat bandje eraf, anders gaat het straks zoo ruiken."

En was het niet 'n bewijs van zijn poede hart, dat de bron is van al zijn populariteit, dat hij, per ongeluk bij 'n trapbestijgen door water bevochtigd, den bootvaardigen schuldige toevoegde: „Daar kan jij niets aan doen, dat is de wet van de zwaartekracht?"

Hier doet de sigaar den dienst der sportulae en wordt de wet der zwaartekracht aangewend om aan het verbod van wederzijdsche aanklacht te voldoen. En over alles schijnt behoorlijk de mid-

dagzon. Die wordt nog wel eens verduisterd. Maar het vriendelijk gezicht van den jubilaris nooit.

Geestig is anders.

Van de geestigheden van Prof. Geesink zijn de verhalen menigvuldig. Niet iedereen intusschen bezit de gave. Dat bewijst de „Groene Amsterdammer". Het blad geeft een z.g. „Scheepsjournaal van de Ark door Noach met hieroglyphen door Cham". Velen zal dit geschiedje ergeren. En nog meer zullen zich afvragen, of dat nu werkelijk geestig is. Ziehier een staaltje van deze geesteloze lectuur:

VRIDAG. Koers — recht door. Weer — regen. Wind — 't zelfde als gisteren. Zee — zeer kalm. Vaart — 1½. Draadloos bericht — de badplaatsen doen goede zaken. Alle hotels vol.

Bijzonderheden:

Vannorgen zijn we aan den grond geloopen. Mijn vrouw en de meisjes schrokken zich een ongeluk. Ik seinde om een sleepboot; deze heeft ons vlot gebracht. De kapitein eischt zijn hulploon. Ik verwees hem naar de reeders of de assuradeurs. Ik denk niet dat hij ooit 'n cent zal zien. — Het slapen gaat niet best. Mijn kooi is te smal. Die scheepskooien — ik slaap net zoo lief in een Pull-mancar. — Mijn vrouw heeft last van de beweging van het schip. Ik merk er niets van, maar het gestamp van de machines is hoogst onaangenaam. — Ik heb vandaag niet veel gegeten. — Mijn lading houdt zich nog kalm. Ik maak me alleen wat ongerust over de twee rupsen. Als 't eens geen paat was?

ZATERDAG. Koers — recht door. Weer — regen. Wind — gedraaid. Zee — 't zelfde als gisteren. Vaart — 2.

Bijzonderheden:

Ik werd van morgen gewekt door de haan. — De oudste inwoners herinneren zich niet, dat 't ooit zoo geregeld heeft. — 't Is geen prete uren achtereen op de brug te staan. Ik had gedacht dat de kapitein van de Ark niet veel anders te doen had, dan wat met de dames te snoezen. Een schip van deze afmetingen en een zoo gemengde lading legt een zekere verantwoordelijkheid op. Lijden we schipbreuk, dan kan dat de ernstigste gevolgen hebben voor het nageslacht.

— Alle teekenen wijzen op ongewoon hoog water. We kwamen vandaag verscheiden bergen voorbij. Wat zien bergen er grappig uit zonder de dalen erbij.

Ik leer de kaart lezen. — Japheth klaagt er over dat de triceratops-pronx, de iguanodon bernissartensis en de dinosaurus niet eten. — Mijn vrouw zegt dat de Ark naar een staat begint te ruiken. Kan ik het helpen? — Ik nam een bad.

ZONDAG. Koers — recht door. Weer — regen. Wind — sterker. Vaart — 1.

Bijzonderheden:

Ik heb het nog nooit zoo zien regenen. Het viel den beelen dag met bakken uit de lucht. Er is geen predikant aan boord, zoodat ik zelf heb moeten preeken. Ik nam tot tekst Genesis 7:7. Mevrouw Sem begeleidde de gezangen op het spinet. — De zee van middag iets woeliger. — 't Was 'n toer om Cham in de machinekamer te houden. Hij is liever lui als moe. — Zijn vrouw kiest altijd zijn partij. Ik zie aankomen dat ik nog eens ruzie met haar krijg. — Ik hoop maar dat we niet in zoo'n waterhoos terecht komen, waar ik wel eens van gelezen heb. — De lading nog rustig. — Als we nu maar geen last krijgen van die geniepige duikboten.

Socialistische opvoeding.

Niet half zoo leelijk als deze flauwe grappen is echter de ernst, die grinnig ligt in de opvoeding van de kinderen der roode massa. Uit „Patrimonium" knippen we een gedeelte van een artikel van Mien Lansens uit „Het Volk", waarin sprake is van een beschouwing van Otto Felix Kant, opgenomen in „Die Sozialistische Erziehung" (Juni—Juli 1923) onder den titel: Het kind en de politiek. Het volgende komt er o.m. in voor:

„Niet met redevoeringen, maar in ongedwongen gespreksvorm moeten de kinderen met de juiste betekenis der politieke woorden bekend worden gemaakt. Vaak zullen de kinderen vanzelf vragen. Nu moet men eerst uit de kinderen hun eigen inzicht halen; en men zal zich verbazen, welke juiste gedachte de kinderen hebben. Bij de juiste antwoorden geldt het aan te moedigen en verder te vragen. Bijvoorbeeld:

Opvoeder: „Gaat het den arbeiders slecht?"

Kinderen: „Ja."

O.: „Hoe dan?"

K.: „Weinig loon — Werkeloosheid —"

O.: „Waarom ontvangt de arbeider dan weinig loon?"

K.: „Omdat de baas (fabrikant — de rijken) hem niet meer betaalt."

O.: „Waarom betalen die dan niet meer?"

K.: „Omdat zij zelve veel verdienen willen."

O.: „Hoe kunnen dan toch de fabrikanten iets verdienen; werken zij dan?"

K.: „Neen."

O.: „Nu, menigeen leidt het bedrijf en werkt er ook wel in mee. Dan zijn er ook zeer velen, die werken weinig of niets. Waarom verdienen zij dan toch?"

K.: „Omdat zij de heeren zijn, omdat hun de fabriek behoort."

O.: „Goed, de fabriek en de machines behooren aan de rijken, zij laten de arbeiders daar werken en betalen hun zoo weinig mogelijk. Hoe kunnen wij dat verbeteren?"

Nu is het interessant, hoe de kinderen vol enthousiasme de oplossing zoeken. Meest roepen de kinderen nu „staken!" Nu kan men iets over de staking vertellen, over organisatie, onderkruipen; etc. Dan echter kan men zeggen: „Goed, er zijn